

Програмни и институционални постижения на Програма Достъп до Информация (ПДИ) в периода януари – декември 2010 година

Следвайки своята мисия – да подпомага упражняването на правото на информация, заложено в член 41 на Конституцията на Република България – ПДИ работи за постигането на следните дългосрочни цели:

- Да насърчава търсенето на информация чрез образование на гражданите в сферата на правото да знам.
- Да работи за прозрачност на управлението на различни нива, застъпвайки се за по-активно предоставяне на информация.

През 2010 г. екипът на ПДИ работи в няколко направления за постигане на своите дългосрочни цели:

1. Застъпничество за по-добро законодателство в областта на правото на достъп до информация и неговите ограничения.
2. Наблюдение на практиките на предоставяне на информация.
3. Предоставяне на правна помощ в случаите на търсене на информация, в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително и представителство в съда.
4. Разяснителни кампании и обучения по правото на достъп до информация.
5. Участие в публичния дебат по въпросите на достъпа до информация и на свободата на изразяване.
6. Сътрудничество на национално, регионално и международно ниво.

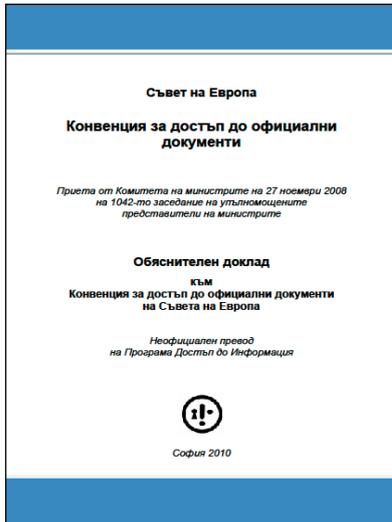
Основните постижения в горепосочените направления са:

1. ПДИ продължи своята работа по застъпничество за по-добро законодателство в областта на свободата на информация чрез:

- Коментари по съществуващото законодателство;
- Коментари по направени предложения за промени в законодателството;

Кампания за присъединяване на България към Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи (Конвенцията).

В края на 2009 година ПДИ стратира разяснителна кампания за първия международен договор за достъп до официални документи на Съвета на Европа и промените в Закона за достъп до обществена информация от декември 2008 година. Кампанията беше подкрепена от Фонда за подкрепа на НПО 2008 – 2010 г. в рамките на Финансовия механизъм (ФМ) на Европейско икономическо пространство (ЕИП).

В началото на 2010 г. ПДИ издаде неофициален превод на Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи, приета от Комитета на министрите към Съвета на Европа на 27 ноември 2008 и Обяснителен доклад към нея. Двата текста бяха публикувани във вид на брошура в тираж 1500. И двата текста са достъпни на страницата на ПДИ

http://www.aip-bg.org/documents/coe_convention_aod.htm

и на специализираната страница „Достъп до информация и журналистически разследвания“

<http://www.ati-journalists.net/bg/legislation/category.php?id=002>

Беше направено сравнително правно проучване за съответствието на българското законодателство на Конвенцията за достъп до официални документи на Съвета на Европа. Докладът за съответствието е публикуван на страницата на Програма Достъп до Информация http://www.aip-bg.org/pdf/consistency_report_conv.pdf;

Подготвените материали бяха разпространени сред 1219 участници в публичните обсъждания в страната, както и на конференцията „Десет години ЗДОИ. Нови стандарти в областта на достъпа до информация“, проведена на 26 юли 2010 в София, на годишната церемония за Международния ден на правото да знам, проведена на 28 септември 2010, така и на други обучения и събития на ПДИ.

Програма Достъп до Информация участва в сравнително проучване за готовността на страните-членки на Съвета на Европа да ратифицират Европейската конвенция за достъп до официални документи, иницирано от организацията Access Info Europe. Проучването има за цел да подпомогне ратификацията на Конвенцията в държавите-членки. Бе подготвен анализ на съответствието на българското законодателство с Конвенцията според изискванията на Access Info Europe. Анализът включва и преглед, и оценка на съдебната практика по прилагането на Закона за достъп до обществена информация.

Основните изводи от доклада за съответствието на българското законодателство и Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

официални документи бяха отразени в годишния доклад на ПДИ „Състоянието на достъпа до информация”, подготвен през април и отпечатан на български в 1200 тираж, достъпен на български и английски на страницата на ПДИ http://www.aip-bg.org/publications/Годишни_доклади_за_състоянието_на_достъпа/

В страницата на ПДИ се поддържа специална секция за историята на приемане и ратифициране на Конвенцията.
http://www.aip-bg.org/documents/coe_convention_aod.htm)

Членове от екипа на ПДИ и координаторите на ПДИ в страната представят необходимостта от ратифициране на Конвенцията в различни свои медийни изяви, както и в Бюлетина на ПДИ.

Докладът за съответствието на българското законодателство на Конвенцията за достъпа до официални документи, както и текста на Конвенцията и обяснителния доклад към нея бяха предоставени на Народното събрание, Министерски съвет, Министерство на външните работи и Министерство на правосъдието.

Кампания срещу директния достъп до трафични данни

В началото на 2010 г. продължи кампанията на ПДИ срещу предложенията за изменения и допълнения в Закона за електронните съобщения /ЗЕС/, чрез които да се осигури пряк достъп на МВР и службите за сигурност до т.нар. трафични данни /данни кой, откъде, кога и с кого е писал или разговарял чрез електронни съобщителни мрежи – интернет, мобилен телефон/. Александър Кашъмов и Тереза Манджукова представиха становището на ПДИ и участваха в обсъжданията, организирани от водещата парламентарна Комисия по вътрешна сигурност и обществен ред в парламента на 12-ти и 14-ти януари и на 1-ви и 3-ти февруари 2010 г., и в кръгла маса, организирана от СДС на 15 януари 2010 г. Екипът на ПДИ изготви и конкретни редакции на текстовете от ЗЕС, подлежащи на промяна, които бяха внесени на 20 януари 2010 г. от Мартин Димитров и група народни представители. Взехме участие и в обсъждането на всички постъпили между първо и второ четене предложения за редакция на предложените изменения в ЗЕС.

В резултат на проведената кампания, медийни участия и публикации и участието в обсъжданията на конкретни текстове в Народното събрание, бяха приети норми, които като цяло предвиждат разрешение от съд за предоставяне на достъп до трафични данни на определени държавни органи за всеки конкретен случай. Бяха предвидени контролни правомощия на подкомисията за контрол над СРС към Правната комисия.

Кампания за прозрачност на МВР

На 19 януари 2010 г. на кръгла маса бяха представени резултатите от проучване на интернет страниците на полицейските институции в 10 държави, осъществено от ПДИ по съвместен проект с фондация Отворено общество – България. Презентации бяха направени от представители на ПДИ, Отворено общество и МВР. На форума бяха представени и дела, подкрепени от ПДИ, свързани с откази на информация от страна на МВР,

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

както и предложенията за изменение и допълнение в Закона за защита на класифицираната информация, формулирани от ПДИ през октомври 2009 г.

Кампания в защита на публичността на Търговския регистър

ПДИ се ангажира с критична позиция по предложенията за изменение и допълнение в Закона за търговския регистър /ЗТР/, някои от които по същество водят до ограничаване на свободния достъп до данните в него, които понастоящем са достъпни чрез интернет. В тази връзка ПДИ публикува своя позиция още на 3 юни 2010 г., след като намерението за внасянето на подобни промени стана публично известно ([http://www.aip-bg.org/news/Дебатът за публичността на търговския регистър се върща годи/20100603006975/](http://www.aip-bg.org/news/Дебатът_за_публичността_на_търговския_регистър_се_върща_годи/20100603006975/)).

На 8 юни 2010 г. Фани Давидова и Тереза Алексова участваха в обсъждане по темата.

На 18 юни 2010 г. се проведе среща между народния представител от ГЕРБ Емил Радев и Александър Кашъмов от ПДИ, за запознаване с мотивите за подобни изменения.

През месец август 2010 г. Министерството на правосъдието публикува проект за изменение и допълнение на ЗТР, в който фигурираха предложенията за ограничаване на свободния достъп до търговския регистър.

На 12 август 2010 г. ПДИ изпрати до министерството критично становище по проекта, което публикува (http://static.aip-bg.org/stanovishta/2010/08_11_ZRT.pdf).

След незначителни промени /в положителна посока/ проектът бе гласуван от Министерския съвет и внесен в народното събрание на 18 октомври 2010.

На 17 ноември 2010 г. ПДИ изпрати свое критично становище във водещата Правна комисия на парламента (http://static.aip-bg.org/stanovishta/2010/11_17_ztr.pdf).

На 3-ти и на 20-ти декември бяха проведени публични форуми, организирани съответно от АПИС и в."Пари", на които се дискутираха проблемите около промените в ЗТР, в които участваха и представиха становището на ПДИ изпълнителният директор Гергана Жулева, Фани Давидова и Александър Кашъмов.

Участие в дебата по указания на ДКСИ за използване на специални разузнавателни средства

На 28 април 2010 г. Александър Кашъмов взе участие като представител на ПДИ в среща-дискусия, организирана от Държавната комисия по сигурност на информацията /ДКСИ/, на тема класифицирането на информация, свързана с приложени специални разузнавателни средства, и изготвянето на евентуални указания по въпроса. След срещата, на 12 май 2010 г. ПДИ изпрати на ДКСИ своето становище по проекта за указания на ДКСИ (http://static.aip-bg.org/stanovishta/2010/05_12_dksi.pdf).

През април 2010 г. в интервюта бе направен критичен коментар от Александър Кашъмов, ръководител на правния екип на ПДИ, че с

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

измененията и допълненията в Наказателнопроцесуалния кодекс се разширява възможността за прилагане на специални разузнавателни средства /СРС/ спрямо гражданите. Позицията е изразена по повод отпадането на забраната да се използват като доказателства СРС, събрани за целите на друго наказателно производство. С промените се допуска по-голяма намеса в сферата на неприкосновеността на личната информация /в частност кореспонденцията

Задължителни указания за списък на категориите информация „служебна тайна”

През есента на 2010 г. ДКСИ инициира обсъждане, свързано с прецизирането на законовото понятие „служебна тайна”. Повод за инициативата са констатациите в годишния доклад на ПДИ „Състоянието на достъпа до информация през 2009 г., изпратен до ДКСИ с писмо на изпълнителния директор на ПДИ Гергана Жулева на 14 май 2010 г. Обсъждането се осъществи в цикъл от срещи, проведени на 19 септември, 18 октомври и 3-ти ноември с участието на представители от ДКСИ, ПДИ, ДАНС и администрацията на Министерския съвет. От страна на ПДИ в срещите участваха изпълнителния директор Гергана Жулева, Александър Кашъмов и Кирил Терзийски. Стигна се до извод за необходимост от нови задължителни указания във връзка със служебната тайна, към които да се приложи и примерен списък за определена категория институции – напр. общини. На срещата през октомври представителите на ПДИ представиха писмено становище във връзка със съдържанието на бъдещите указания на ДКСИ. На срещата през ноември се взе решение ДКСИ да изиска текстовете на списъците със служебна тайна от общините, с цел подлагането им на анализ и изготвянето на препоръки, които да залегнат в съдържанието на задължителните указания и примерния списък. Работата по тази тема продължава и през 2011 г.

2. Наблюдение на практиките по предоставяне на информация от задължените по закона институции

През 2010 г. наблюдението се осъществяваше чрез:

- Систематизиране на месечните отчети на координаторите на ПДИ за практиките на прилагане на ЗДОИ в отделните области на страната. Координаторите на ПДИ събират случаи, в които е отказана информация, и ги изпращат в ПДИ за коментар и правна помощ. Постъпилите случаи са 53.
- Систематизиране на случаите, в които е оказана правна помощ от юридическия екип на ПДИ. Броят на тези случаи за 2010 г. е 328, по които са направени 440 правни консултации. Статистическата информация от базата данни е индикатор за приложението на ЗДОИ и проблемите в областта на свободата на информация. (Виж: Приложение 3 - “Справка от базата данни на ПДИ”).
- От 10.02.2010 г. до 02.03.2010 екип на ПДИ направи специално проучване за изпълнението на задълженията на органите в системата на изпълнителната власт на централно, териториално и местно

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

равнище активно да публикуват информация онлайн и тяхната готовността да отговарят на електронни заявления. Резултатите могат да бъдат разгледани на интернет страницата на ПДИ http://aip-bg.org/survey/2010_web_sites_institutions+browse.php

На 16 март 2010 г. на пресконференция в БТА бяха представени резултатите от проучването на Интернет страниците и резултатите от национално представително проучването на обществените нагласи за правото на гражданите на достъп до обществена информация направено по поръчка на ПДИ от агенция „Маркет линкс“.

http://www.aip-bg.org/projects/ceetrust/resultati_dostyp_do_informacia_2010.pdf

Анализът на резултатите от проучването е част от годишния доклад на ПДИ „Състоянието на достъпа до информация в България 2009 г.“ (http://www.aip-bg.org/annual_rep_bg.htm)

Докладът беше представен на пресконференция на 29 април 2010 година в Пресклуба на БТА. <http://www.aip-bg.org/news/2010/>

В този вече традиционен доклад (10 доклада след приемането на ЗДОИ през 2000 година) се представят в систематизиран вид резултатите от наблюдението на практиките през изтеклата година, анализират се постъпилите законодателни промени и съдебната практика по прилагането на ЗДОИ. Докладът съдържа и препоръки към органите на законодателната и изпълнителната власт в България за подобряване на практиките по осигуряване на достъп до обществена информация.

3. Правна помощ в случаите на търсене на информация и в случаите на отказ за предоставяне на информация, включително представителство в съда.

Обща характеристика

Предоставянето на правна помощ продължава да е сред приоритетните дейности за ПДИ. През 2010 г. в някои от постъпилите случаи *Програма Достъп до Информация* оказва правна помощ още на първоначалния етап от търсенето на информация, когато правният екип даде съвет и/или подготви заявления за достъп до информация. В друга категория случаи правна помощ бе оказана след отказ за предоставяне на информация (Виж: Приложение 3 – “Справка от базата данни на ПДИ” – случаи на отказ на информация).

Съществена част от правната помощ, оказвана от юридическия екип на ПДИ, е и изготвянето на жалби до съда и представителство по дела на заявители, потърсили помощта на организацията (подробна информация в следващата точка).

Брой на постъпилите случаи:

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Случаите, в които е предоставена правна помощ в периода януари – декември 2010 г., са 328¹. От тях 53 случая са постъпили чрез координаторите на ПДИ в страната. В останалата част търсещите информация са поискали помощта ни директно в офиса, по e-mail или телефон.

В зависимост от характера и правната им квалификация, обособяваме постъпилите случаи в три групи:

- преобладаващата част от тях отразяват практики по неспазване на задълженията на институциите по ЗДОИ – 248;
- следващата група случаи са свързани с нарушения на правото на защита на личните данни – 44;
- по-рядко сме консултирали случаи, свързани с нарушения на правото да се търси, получава и разпространява информация – 22 и др.;

Кой търси информация най-често:

Практиката на ПДИ показва, че най-често информация по реда на ЗДОИ се търси от граждани, журналисти и неправителствени организации. И през 2010 г. най-много консултации са предоставени на граждани, които са потърсили правната помощ на екипа на ПДИ - в 144 случая. В 109 случая са ни потърсили журналисти и координатори на ПДИ от централни и местни медии, а 44 случая са постъпили от неправителствени организации.

През годината към нас се обръщаха за консултации и служители от администрацията, срещащи трудности по прилагането на ЗДОИ – в 19 случая.

От кои институции се търси информация

Най-голям е броят на случаите, в които търсещите информация се обръщат към централните органи на изпълнителната власт – 131 случая, и към институциите на местната власт /кметове и общински съвети/ - 73 случая.

По-рядко консултациите касаят търсене на информация от териториалните органи на изпълнителната власт – 21 случая, публичноправни организации – в 20 случая, публичноправни субекти – 15, от органите на съдебната власт – 14 и др. (Виж: Приложение 3 – “Справка от базата данни на ПДИ”).

Най-чести основания за отказ

През 2010 г. остава голям броят на мълчаливите откази – 48. От отказите по същество преобладават засягане интересите на трето лице - 19 и лични данни – 15. Значително по-редки са отказите основани на: търговска тайна – 5; чл.13 ал.2 от ЗДОИ – 5 и служебна тайна – 5.

Характерни особености на случаите от 2010 година

---

¹ Броят на предоставените консултации по постъпилите случаи е по-голям – 440, тъй като по някои от случаите са предоставени повече от 1 консултации.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Запазва се тенденцията от предходната година за постъпване на повече случаи за правен съвет в сравнение с минали години. Така например, през 2008 г. броят на случаите е – 235, докато през 2009 и 2010 г. случаите са вече 328 /броят има за последните две години е еднакъв/. Продължава да нараства и броят на случаите, свързани с упражняване на правото на достъп до информация – от 151 през 2008 г., на 237 през 2009 и 248 през 2010 г.

Най-често през годината случаите в ПДИ са постъпвали от граждани, обръщащи се към екипа за правен съвет и консултации. През 2009 г. техният брой е 138 , а през 2010 г. - 144.

Все повече граждани, неправителствени организации и журналисти търсят помощта на ПДИ чрез електронна поща. Писмените консултации по e-mail за 2009 г. са 122, а през 2010 г. са станали – 137.

И през 2010 г. наблюдаваме увеличаване на броя на мълчаливите откази.

Видове правна помощ:

През 2010 г. ПДИ продължи да предоставя безплатна правна помощ в следните направления:

3.1. Устни консултации по случаи, свързани с достъпа до информация - извършват се по телефона или на място в офиса.

3.2. Писмени консултации в следните две категории:

писмени коментари на случаите, постъпили от Мрежата на координаторите на ПДИ – през 2010 г. броят на коментарите е 42 ;
писмени консултации на случаите, постъпили по електронна поща - 137.

3.3. Изготвяне на жалби до съда и представителство в съда

Правният екип на ПДИ продължи да оказва правна помощ на граждани, неправителствени организации (НПО) и журналисти, подкрепяйки обжалването в съда на случаите на отказ на достъп до информация. През 2010 г. правният екип на ПДИ е подготвил общо 98 жалби и писмени защиты в помощ на търсещите информация (35 – по случаи на граждани, 36 – на НПО, 27 – на журналисти).

През 2010 г. правният екип на ПДИ е изготвил 71 жалби. Първоинстанционни жалби - 55 (Върховен административен съд – 12, Административен съд – София град – 32, Административни съдилища в страната – 10, Комисия за защита на личните данни - 1); касационни жалби – 7 и частни жалби - 9.

От изготвените 55 първоинстанционни жалби - 38 са срещу изричен отказ да се предостави достъп до информация, а тези срещу мълчалив отказ са 17.

През 2010 г. в 62 случая от страна на ПДИ е осигурено процесуално представителство по съдебни дела срещу отказ да се предостави информация. В този период правният екип на ПДИ е изготвил 27 писмени защиты по дела, водени с подкрепата на организацията.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

В периода бяха постановени 46 съдебни решения и определения по дела, водени с подкрепата на ПДИ (Върховен административен съд – 19, Административен съд – София град – 22, Административни съдилища в страната – 5). В 29 случая съдът се е произнесъл в полза на търсещите информация и в 17 случая в полза на администрацията.

През 2010 г. се наблюдава развитие на съдебни дела срещу отказ на търговски дружества, които на практика са монополисти в определени области. Информацията, която се търси от тях е от голям обществен интерес и след промените на закона от 2008 г. те са задължени да я предоставят в качеството им на публичноправни организации. Решенията на съда по тези дела имат голямо значение за по-нататъшната практика.

Успех в тази посока беше отбелязан по случай на председателя на Сдружение „Обществен барометър“ - гр. Сливен - Юрий Иванов при обжалване на отказ на ВиК дружеството в гр. Сливен да предостави достъп до щатните разписания на служителите в дружеството по длъжности за периода 2003 – 2008 г. Отказът, който бе мотивиран с твърдението, че ВиК не е задължен субект по ЗДОИ бе отменен с решение² на Административен съд – Сливен, в което бе прието, че дружеството представлява задължен субект по ЗДОИ в качеството му на публичноправна организация.

Във връзка с обявяването на търговски дружества за задължени субекти по ЗДОИ в качеството им на публичноправни организации следва да отбележим и подкрепените от ПДИ дела на Петко Ковачев – директор на „Институт за зелена политика“. През м. март г-н Ковачев подаде шест заявления до Министерство на енергетиката, икономиката и туризма (МИЕТ), с които поиска информация, свързана с руско-българското сътрудничество в областта на енергетиката и проекта за изграждане на нова атомна централа в България (АЕЦ „Белене“). МИЕТ отказа частично предоставяне на информация по едно от заявленията, а останалите препрати на „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ) и „Национална електрическа компания“ ЕАД (НЕК), тъй като министерството не разполагало с исканата информация. През м. май 2010 г. БЕХ и НЕК отказаха предоставяне на исканата информация с мотив, че представляват търговски дружества и не са задължени субекти по ЗДОИ, въпреки че същите са изцяло собственост на българската държава и се явяват основен доставчик на електроенергия в страната. По случая бяха заведени седем съдебни дела. В края на 2010 г. Административен съд - София град (АССГ) прекрати с определения делата срещу БЕХ и НЕК като прие, че дружествата не са задължени субекти по ЗДОИ. Определенията на АССГ са обжалвани пред ВАС с частни жалби, които ще бъдат разгледани през 2011 г.

В няколко дела, подкрепени от ПДИ различни съдилища приемаха, че е налице надделяващ обществен интерес (въведен с изменение в ЗДОИ от м. декември 2008 г.) от предоставяне на достъп до информация и на това основание отменяха отказ на администрацията. Така например Административен съд - Разград уважи две жалби на председателя на Сдружение „Центъра на НПО - Разград“ Георги Милков по дела срещу отказ на достъп до информация. Едното бе срещу отказ на кмета на Разград да предостави информация за 12

² Решение № 102 от 13.07.2010 г. на АС – Сливен по а.д. № 54/2010 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

проекта, финансирани от фондовете на ЕС. Другото бе срещу отказ на началника на Регионалния инспекторат на образование към МОМН да предостави информация за доклади за установяване на конфликт на интереси на лица, заемачи публични длъжности. В решенията си по двете дела съдът отмени отказите като незаконосъобразни и посочи, че достъпът до обществена информация не може да се ограничава при наличие на надделяващ обществен интерес. При отмяната на отказа на главния секретар на Дирекция за национален строителен контрол (ДНСК) да предостави информация на Зорница Стратиева за строежа на пътническа въжена линия в планина Рила АССГ също прие, че в случая е налице надделяващ обществен интерес от узнаване на информацията. С идентични мотиви главният секретар на ДНСК бе задължен от АССГ да предостави и копие от разрешението за ползване на „Пътническа въжена линия“ в местността „Картала“ на Александър Дунчев от Асоциация на парковете в България. Със същият мотив АССГ отмени и отказ на Националния институт за опазване на недвижимите културни ценности (НИОНКЦ) да предостави достъп до всички документи, с които е съгласувал или отказал искания за намеса в исторически градини в София, които представляват единични или групови паметници. С мотив, че е налице надделяващ обществен интерес ВАС отмени отказ на Министерството на образованието, младежта и науката (МОМН) да предостави на журналиста Росен Босев достъп до договора за „Предоставяне на лицензионни права за ползване на операционна система и офис пакети на „Майкрософт“ в средните училища, университети и научни институти в България“, сключен от министерство.

В случай на журналистката Дияна Бончева от Ямбол преценка за надделяващ обществен интерес бе направена от самия административния орган. Председателят на Общинския съвет (ОС) бе отказал на журналистката достъп до копия от справките за съдимост на общинските съветници. Отказът бе обжалван и на 20 септември делото следваше да бъде разгледано от Административен съд – Ямбол. Интересът на журналистката бе продиктуван от факта, че в телефонен разговор, проведен през юни 2010 г., председателят я бе уведолил, че осъдените съветници са общо шест, като на двама от тях присъдите са влезли в сила по време на мандата. Дни преди съдебното заседание – на 17 септември 2010 г. председателят на ОС преразгледа позицията си и предостави на г-жа Бончева пълен достъп до исканата информация.

Съдебната практика по отмяна на мълчаливи откази продължава да бъде изключително трайна. С решение³ от м. май ВАС потвърди решение на АССГ, с което бе отменен мълчалив отказ на Столична община да предостави на гражданката Мария Самарджиева достъп до изготвената стратегия и програма за зелените площи на град София. С решение⁴ от м. октомври ВАС отмени мълчалив отказ на министъра на здравеопазването да предостави на д-р Георги Тодоров от гр. Русе копие от „Мастърплан за реформа в болничния сектор на Република България. С решения на ВАС от м. ноември бяха отменени още два мълчаливи отказа на министъра на здравеопазването по

³ Решение № 6924/27.05.2010 г. на ВАС, пето отделение по а.д. № 10715/2009 г.

⁴ Решение № 11766/12.10.2010 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 128/2010 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

заявления д-р Тодоров. В първия⁵ случай бе поискано копие от длъжностните характеристики за седем длъжности в дирекция „Правна“ на министерството. Във втория⁶ случай бяха поискани становищата и докладните записки, изготвени в министерството относно издаването на Наредбата за акредитация на лечебните заведения.

С решение⁷ от м. май 2010 г. Административен съд – Ямбол отмени мълчалив отказ на кмета на община Ямбол по заявление на журналистката Дияна Бончева, която бе поискала информация за възложена обществена поръчка за реконструкция и преустройство на съществуваща сграда в комплекс за социални услуги за деца и възрастни в гр. Ямбол. С решение⁸ от м. ноември на Административен съд – гр. Силистра бе отменен мълчалив отказ на кмета на Община Силистра да предостави информация относно изплатените от Община Силистра на транспортни фирми за периода 2007 – 2010 г.

С решение⁹ от м. януари АССГ отмени мълчалив отказ на председателя на Народното събрание на предостави имената на лицата, консултирали изготвянето на два законопроекта, както и полученото от тях възнаграждение.

С решение¹⁰ от м. ноември АССГ отмени мълчалив отказ на Главния секретар на Президента на РБ да предостави достъп до стенограми от срещата на държавните глави на България и Русия през 2008 г. в София. На 20 ноември, президентската администрация публикува в интернет страницата на институцията стенограма от разговора между делегациите на двете държави, както и паметна бележка от срещата на „четири очи“. Един ден по-късно администрацията на правителството публикува стенограма от разговорите между премиерите на България и Русия, проведени в София предишния ден.

Продължава и трайната съдебна практика по отмяна на откази да бъде предоставен достъп до информация, свързана с околната среда на основание подготвителни документи, които нямат самостоятелно значение (чл. 13, ал. 2, т. 1 от ЗДОИ). Съдът отменя подобни откази, тъй като приема, че предпоставките за предоставяне на достъп до информация за околната среда трябва да се преценяват по Закона за опазване на околната среда (ЗООС), в който липсва подобно основание за отказ.

През отчетния период бе отбелязан голям успех по дело, заведено от над 20 сдружения и граждани срещу промяна в Правилника за организацията и дейността на Столичен общински съвет (СОС), съгласно която бе ограничен достъпът до неговите заседания. Ръководителят на правния екип на ПДИ Александър Кашъмов представляваше голяма част от жалбоподателите по

⁵ Решение № 12784/01.11.2010 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 1911/2010 г.

⁶ Решение № 13238/08.11.2010 г. на ВАС, Пето отделение по а.д. № 1910/2010 г.

⁷ Решение № 131/11.05.2010 г. на Административен съд – Ямбол по а.д. № 96/2010 г.

⁸ Решение № 70/04.11.2010 г. на Административен съд – Силистра по а.д. № 156/2010 г.

⁹ Решение № от 08.01.2010 г. на АССГ, 36 състав по а.д. № 1584/2009 г.

¹⁰ Решение № 3593/11.11.2010 г. на АССГ, 37 състав по а.д. № 5159/2010 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

делото. С решение¹¹ от м. юли АССГ отмени разпоредбата от правилника, с която бе ограничен достъпът на граждани до заседанията на СОС като прие, че поправката е в противоречие със Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), съгласно който заседанията на общинските съвети са публични. Срещу решението на АССГ бе подадена жалба от СОС. Предстои разглеждането на делото от ВАС на 20 април 2011 г.

4. Разяснителни кампании и обучения по Закона за достъп до обществена информация, Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация

4.1. Както вече беше отбелязано най-важната за 2010 година беше кампанията за разясняване на стандартите заложи в Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи. Екип на ПДИ с активното съдействие на координаторите на организацията по градове организира 26 публични дискусии за стандартите на конвенцията и промените в ЗДОИ от гледна точка на прилагането на закона.

http://www.aip-bg.org/projects/ngo_fund/activities.htm

Първото от поредицата обществени обсъждания в Благоевград на 21 януари 2010 г.

На обсъжданията присъстваха 1137 човека от 60 общини, от които:

Кметове - 10

Зам.- кметове - 5

Секретари на общини - 6

Председатели на ОБС - 3

Областни управители - 4

Зам.- областни управители - 5

Секретари на областни управи - 2

Омбудсмани - 4

Председатели на Административен съд - 2

Директори на ОД на МВР - 1

Представители на областни администрации - 30

Представители на общински администрации - 135

¹¹ Решение № 2339/12.07.2010 г. на АССГ, VI касационен състав по а.д. № 8925/2010 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Общински съветници - 21
Представители на НПО – 51
Журналисти – 228
Представители на читалища и библиотеки – 31

Най-много присъстващи бяха в градовете: Благоевград - 66, Враца - 65, Монтана - 64, Ст. Загора - 62, Сливен - 59, Русе и Бургас по 53, Варна - 52, Шумен и Габрово по 51

Най-много присъстващи от общински и областни администрации - Добрич и Ст. Загора по 15, Шумен и Монтана по 14, Русе и Видин по 13
Най-много представители на съда и прокуратурата – Монтана – 8, Варна - 5

Средно 43 участници в обсъждане.

Обществено обсъждане във Велико Търново на 23 юни 2010 г.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Обществено обсъждане в Шумен 8 юли 2010 г.

Обществено обсъждане в Русе 19 октомври 2010 г.

Конференция „Десет години ЗДОИ. Нови стандарти в достъпа до информация” под патронажа на Председателя на Народното събрание г-жа Цецка Цачева

За да отбележи 10 –тата годишнина от приемането на ЗДОИ и продължи кампанията си за присъединяване на България към Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи, ПДИ организира конференция на тема „Десет години ЗДОИ. Нови стандарти в достъпа до информация” в София, на 26 юли 2010, хотел Радисън, зала „Александър”.

Конференцията се проведе под патронажа на г-жа Цецка Цачева, председател на 41-то Народно събрание.

Целта на конференцията беше равностметка на постигнатото в достъпа до информация за десетте години от приемането на закона, във връзка с необходимостта България да се присъедини към Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Сред говорителите и участниците бяха председателят на Върховния административен съд Константин Пенчев; председателят на Комисията за защита на личните данни Венета Шопова; председателят на Комисията по култура, гражданско общество и медиите Даниела Петрова; председателят на Комисията по досиетата Евтим Костадинов; Димитър Иванов, директор на Дирекция "Държавна администрация" в Министерски съвет; представители на Министерство на външните работи и на Министерство на правосъдието, народни представители, представители на медиите, неправителствени организации; представители на руското и холандското посолство.

Общия брой на участниците - 82.

Конференцията бе отразена в 42 публикации и информационен материал в електронния бюлетин на Програма Достъп до Информация.

4.2. Обучителни срещи по свобода на информацията за журналисти и главни редактори

През 2010 г. ПДИ организира обучения и работни срещи по проблематиката на свободата на информация за главни редактори, журналисти. В обученията участваха 157 човека.

В рамките на проекта „Местни медии и свободата на информация в България“, финансиран от програма МАТРА на Външно министерство на Кралство Холандия и изпълняван съвместно с холандската организация *The Management&Media Academy/Free Voice*, бяха организирани и проведени срещи в 6 града, в които участваха 109 представители на местните и регионалните медии.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Първата серия обучителни срещи бе във Пазарджик, Пловдив, Стара Загора, в периода 12-14 април 2010 година. Втората серия беше проведена в Хасково, Кърджали и Смолян, в периода 4-6 октомври 2010 година.

Целта на тези срещи бе да се представят възможностите, които дават законите за достъп до информация на разследващата журналистика в

Холандия и България, за да се окуражат журналисти в местни и регионални медии в хода на собствените им разследвания. На тези работни срещи се представиха тактиките, използвани в конкретни случаи на журналистически разследвания в Холандия и България. По време на срещите представихме и документален филм за пет истории на журналистически разследвания, в които е използвана правна помощ от Програма Достъп до Информация. На срещите беше разпространяван за излъчване по регионални и местни телевизии документалния филм на ПДИ – Ден на правото да знам.

През 2010 г. членове на екипа на ПДИ участваха с лекции и презентации в 72 обучения, дискусии, семинари, конференции и международни събития (виж Приложение 4 “Списък на участия в семинари, конференции и работни срещи на членове на екипа на ПДИ през 2010 г.”, общ брой - 77).

Участвалите в обученията, организирани от ПДИ или в които членове на екипа на ПДИ са били лектори, за 2010 г. са 1354.

През 2010 г. членове на екипа на ПДИ изнесоха презентации пред 2473 човека на конференции и събития, проведени в България и в чужбина.

Успехът на обученията, провеждани от лектори на ПДИ, разработените учебни материали, анализът на споделяния опит и резултатите, както и търсенето на експертната на екипа, показват, че ПДИ е сериозен ресурсен център за свобода на информацията, към който се обръщат все повече клиенти, интересувани се от проблематиката. (виж Приложение 4 - “Участия в семинари, конференции и работни срещи на членове на екипа на ПДИ през 2010 г.”).

5. Участие в обществения дебат по въпросите за достъпа до информация и правото на свобода на изразяване

Публичен дебат по законодателството за свобода на информацията

Фокусът на кампанията през 2010 година беше свързан с представянето на стандартите заложи в Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи. http://www.aip-bg.org/documents/coe_convention_aod.htm

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

И през 2010 г. ПДИ активно участва в дебата по проектозакона за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения.

Историята на кампанията на ПДИ през 2009 г. 2010 г. може да бъде проследена на:

http://www.aip-bg.org/documents/zes/zes_campaign.htm

ПДИ активно се ангажира и в дебата по проекто закона за изменение и допълнение в Закона за търговския регистър /ЗТР/. Историята на участието на ПДИ в този дебат също може да бъде проследена на страницата на ПДИ в Интернет и в блога „Точка на достъп” (http://www.aip-bg.org/news/Дебатът_за_публичността_на_търговския_регистър_се_върща_год_и/20100603006975/)

Публикации в медии и телевизионни предавания

Участието на ПДИ в публичния дебат за действащото законодателство по свобода на информацията, съдебните дела, водени с подкрепата на ПДИ, и инициативите, подети от организацията, бяха отразени от националните и местни медии. Медийната кампания е средство за популяризиране на стандартите за свобода на информацията. Широко медийно отразяване през 2010 г. получи кампанията на ПДИ за присъединяване към Конвенцията и церемонията, организирана от ПДИ на 28 септември по случай Деня на правото да знам. Интерес предизвикаха и работните срещи с журналисти от местни и регионални медии, които ПДИ и нейните координатори организираха през годината.

Нашите публикации и публикациите, подготвени с помощта на екипа и на координаторите на ПДИ за 2009 г., са 522 – в централни и местни медии (виж: Приложение 1 “Публикации на Програма Достъп до Информация или подготвени с нейно съдействие – 2010 година, печатни издания, интернет” и Приложение 2 „Радио и телевизионни предавания с участието на членове на екипа на Програма Достъп до Информация – 2010 г.“).

От тях 122 са радио и телевизионни предавания и 400 са печатни и онлайн издания.

От 122 радио и телевизионни предавания, 70 са местни, а 52 – национални.

От 400 публикации в печатни и онлайн издания, 234 са местни медии, а 166 – национални. Сравнено с 2009 година, броят публикации е със 105 повече.

През месец февруари 2010 година стартира Информационният портал за неправителствените организации в България – <http://www.ngobg.info>. ПДИ е регистрирана в портала, има потребителско име и парола. Това дава възможност да се изпращат новини, прессъобщения и актуална информация за дейността ни.

Месечен електронен бюлетин

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

От началото на 2004 г. ПДИ издава и разпространява Електронен бюлетин за свобода на информацията. Дванадесет месечни бюлетина, съдържащи анализи на законодателството, коментари, препоръки, представяне на организирани от ПДИ събития, както и новини от България и света, бяха разпространени и през периода януари – декември 2010 г.

Всички броеве се публикуват на страницата на ПДИ в Интернет (виж <http://www.aip-bg.org/publications/бюлетин/2010> на български език. Към момента списъкът на получателите на бюлетина съдържа 2400 адреса на неправителствени организации, медии, граждани, органи на държавната власт и журналисти.

Публикациите в месечния бюлетин на ПДИ за 2010 година са 134.

Публикации от координаторската мрежа - 16

Интервюта – 10

Рубрика „Коментар на юриста” – 9

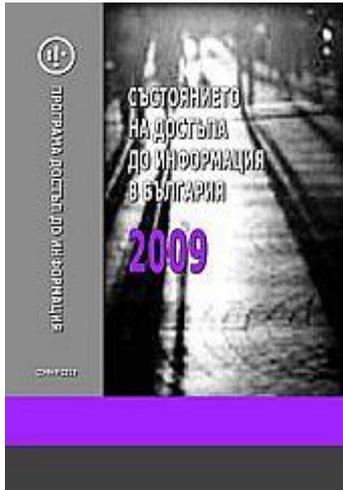
Рубрика „Приключение със заявление” – 7

През 2010 година в бюлетина на ПДИ започнахме нова рубрика „ПДИ препоръчва”, в която са публикувани 9 материала.

Новини от съдебната зала – в 11 броя за отразени 54 дела, по които юристите на ПДИ са оказвали правна помощ.

Международни новини - в 11 броя има 69 новини, свързани с достъпа до информация.

Издания на Програма Достъп до Информация през 2010 г.

Състоянието на достъпа до информация 2009 г.

През 2010 г. ПДИ подготви, публикува и разпространи Годишен доклад за състоянието на достъпа до информация в България през 2009 г. (1000 копия на български език, разпространени до държавните институции, народните представители, неправителствените организации и медиите). Докладът беше преведен на английски и разпространен до всички партньорски организации в Мрежата на застъпниците за достъпа до информация .

Състоянието на достъпа до информация в България 2009, Програма достъп до информация, 2010, Стр. 86
ISSN 1314-0515 (online)
ISSN 1313-065X (print)

Купувам/Продавам брега на Дунава 10 години ЗДОИ. 60 истории на журналисти

През 2010 г. ПДИ подготви и публикува книгата „Купувам/продавам брега на Дунав“. Тя е част от стратегията на фондацията, свързана с отбелязването на 10-годишнината от приемането на Закона за достъп до обществена информация. Текстове са написани

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

от координаторите на ПДИ в периода 2003 – 2010, повечето са публикувани в месечния бюлетин на фондацията, а останалата част - в медиите, където журналистите работят.

Купувам/Продавам брега на Дунава
10 години ЗДОИ. 60 истории на журналисти, Програма
достъп до информация, 2010, 246 стр.
ISBN 978-954-9953-46-6

Новите стандарти в достъпа до информация

През декември 2010 г. ПДИ издаде сборник с изготвените материали в рамките на "Разяснителна кампания за новите стандарти за достъпа до информация" (договор № ПОЗ-20-00) - проект, реализиран с финансовата подкрепа на ФМ на ЕИП (Исландия, Лихтенщайн, Норвегия) чрез Фондация за реформа в местното самоуправление в партньорство с Фондация ЕкоОбщност.

Сборникът съдържа текстовете на Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи и Обяснителния доклад към нея, докладът за анализът на съответствието, резюмета на представянията на

Гергана Жулева и Александър Кашъмов на срещите в страната и т.н.

"Новите стандарти в достъпа до информация", Програма Достъп до Информация, 2010, 163 стр., ISBN 978-954-9953-47-3

Интернет страници на ПДИ

Интернет страницата на ПДИ се обновява редовно. В нея публикуваме информация за актуалните кампании, водени от ПДИ през годината, новини за важни съдебни дела, съдебни решения, коментари и препоръки, становища, доклади, наръчници и помощни материали по ЗДОИ, информация за организирани от ПДИ събития, филми, изготвени по поръчка на ПДИ и други. Нашите публикации са достъпни на български и на английски език.

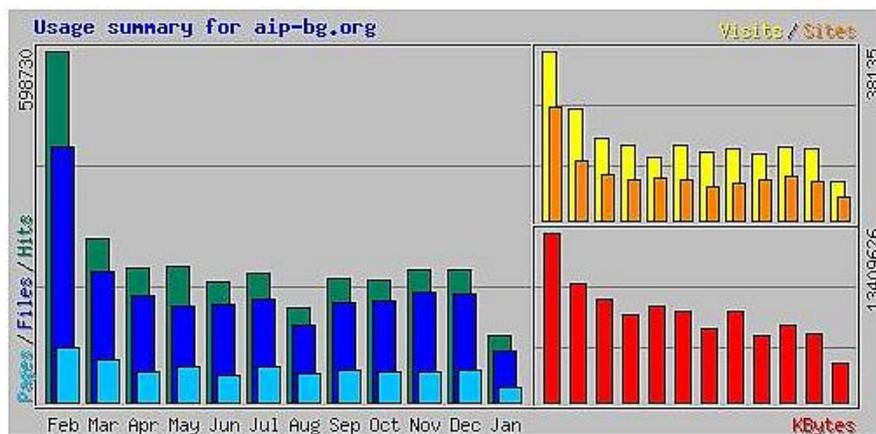
През 2010 г. ПДИ обнови Интернет страницата си – дизайнерски и технически. Процесът бе свързан с многократни срещи на екипа, обсъждане на предложенията, изготвяне на концепция и възлагане на техническото изпълнение на фирмата „Светлозар Онлайн“, които извършват поддръжката на вътрешната информационна система на ПДИ. Обновената страница стартира на 25 януари 2011.

Структурата и дизайна на новата страница са съобразени с богатото съдържание на информация и повишената необходимост от интерактивност за улесняване потребителите в използването на информационните и обучителни

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

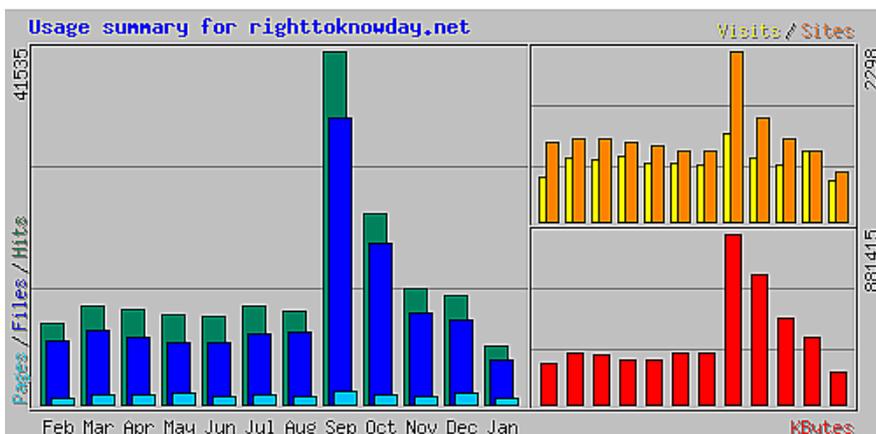
материали. Специализираната секция „[Как да получим достъп?](#)” съдържа интерактивен наръчник с практически насоки как гражданите да търсят информация от задължените институции. Новият сайт е свързан с Блога на ПДИ „[Точка на достъп](#)” и дава допълнителна възможност за споделяне в социалните мрежи.

Статистиката за посещаемост на страницата на ПДИ www.aip-bg.org за 2010 г. показва общ брой на уникалните посещения: 241 308 (средно 20 109 уникални посещения на месец. По-голяма честота на посещенията е регистрирана за месеци, през които ПДИ е водила специални кампании – януари и февруари (във връзка с дебата по промените на Закона за електронните съобщения); март – представяне резултатите от проучване на уеб страниците на институциите и от национално представително проучване на обществените нагласи за правото на достъп до информация. От посещенията от чужди сървъри (приблизително 35% от общия брой), най-голям брой са регистрирани от САЩ, Руската федерация, Франция, Холандия, Великобритания и Германия. Има посещения от Швеция, Япония и Китай.

Извадка от статистиката за трафика на www.aip-bg.org (февруари 2010 г. – януари 2011 г.)

ПДИ поддържа и обновява специална страница за Международния ден на правото да знам – 28 септември. Пикът в посещаемостта на тази страница е септември месец – 1 194 уникални посещения, със среден брой за годината 817. <http://www.righttoknowday.net/>

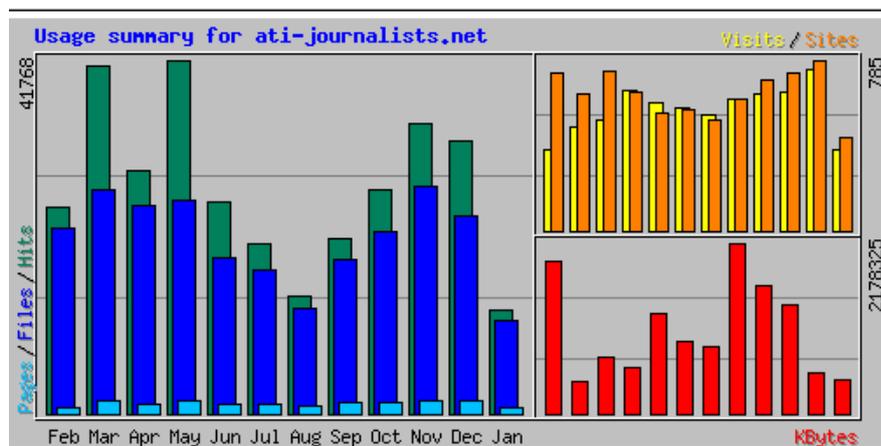

Извадка от статистиката за трафика на www.righttoknowday.net (февруари 2010 г. – януари 2011 г.)

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

ПДИ поддържа специалната страница „Достъп до информация и журналистически разследвания“. Страницата се обновява редовно и в нея могат да бъдат намерени законодателство, случаи и съдебни дела на журналисти, използвали ЗДОИ за целите на журналистически разследвания, учебни материали и филми. Средният брой на уникалните посещения за 2010 г. е 556.

<http://www.ati-journalists.net/>.

Извадка от статистиката за трафика на <http://www.ati-journalists.net/> (февруари 2010 г. – януари 2011 г.)

Блог „Точка на достъп“

За да повиши ефекта на кампанията за подобряване състоянието на достъпа до информация в България, ПДИ стартира блога „Точка на достъп“ през май 2010 г. Към момента има 27 публикации и 5 коментара.

www.blog.aip-bg.org

ПДИ във Facebook

През октомври 2010 г. ПДИ създаде и своя страница във Facebook. 165 души „харесват“ тази страница. Посещенията на седмица варират от 50 до 90. Публикувани са албуми със снимки

Международен ден на правото да знам

От септември 2003 г. ПДИ организира церемония за връчване на награди на Деня на правото да знам – 28 септември. Целта е да се популяризира правото на информация. Това е ден, на който активисти в областта на свободата на информация от целия свят пропагандират идеите за отворено и демократично общество.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Отбелязването на Деня на правото да знам е част от инициативите на Международната мрежа на застъпниците за правото на информация (FOIANet <http://www.foiadvocates.net/>).

За осми пореден път на церемония в Националния пресклуб на БТА, ПДИ връчи годишни награди за принос в областта на свободата на информация по случай Международния ден на правото да знам.

Повече от сто представители на неправителствени организации, служители от държавната администрация, журналисти, юристи, партньори, колеги и приятели на ПДИ бяха гости на церемонията.

Снимки от церемонията са достъпни на [Facebook страницата на ПДИ](#).

Повече за церемонията през 2010 година може да намерите на : http://www.righttoknowday.net/ceremony10_bg.php

Христо Христов, в. Дневник, връчва наградата на Росен Босев

Милчо Боров, президент на Cantek, поздравява участниците

6. Сътрудничество на национално, регионално и международно равнище

Съвместна работа с институции на национално и местно ниво

- Александър Кашъмов и Тереза Манджукова взеха участие в обсъждането на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения в Комисията по вътрешен ред и обществена сигурност в Народното събрание на 12 януари, 2010 г. и на 14 януари 2010 г. в Комисията по транспорт, информационни технологии и съобщения.
- На 15 януари 2010 г. по покана на организаторите от Съюза на демократичните сили Александър Кашъмов и Тереза Манджукова участваха в кръгла маса в Народното събрание по същата тема.
- На 19 януари 2010 г. представители на ПДИ взеха участие в конференция „Какво (не) знаем за МВР“. На конференцията бяха представени резултатите от съвместния проект на *Институт Отворено Общество и Програма Достъп до Информация* „Какво (не) знаем за МВР“.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

- На 8 февруари 2010 г. Александър Кашъмов и Гургана Жулева участваха в Кръгла маса на тема „Правото да знаем и разкриването на архивите на Държавна сигурност“ организирана от Исторически факултет на софийски университет „Свети Климент Охридски“, Български хелзинкски комитет и Комисията по досиетата.
- ПДИ продължи сътрудничеството си с Българския хелзинкски комитет в подготовката на годишния доклад на БХК в частта за достъпа до информация, а също така с участието си в различни конференции и обсъждания, организирани от БХК.
- Представители на ПДИ участваха в официална церемония за връчване на дипломи и на наградите на Ректора на Нов Български Университет на 4 март 2010 г.
- На 17 март 2010 г. представители на ПДИ взеха участие в публично обсъждане на тема „Държавната власт в парламентарната република – правомощия и взаимодействие. Проблеми на националната практика“. Публичното обсъждане беше организирано по инициатива на Председателя на Народното събрание г-жа Цеца Цачева.
- На 19 март 2010 г. Александър Кашъмов взе участие в среща с представители на „Студентска програма за законодателни проучвания“ по повод проучване на тема "Норми, институции и процедури за защита правата на гражданите от неправомерни действия на правоохранителните органи и специални служби – сравнителен анализ на законодателството на държави-членки на Европейския съюз и други държави" .
- На 8 април на 2010 г. Комисията по досиетата връчи награда на ПДИ за проявена активност и съдействие при отваряне архивите на комунистическите тайни служби на Конференция по случай годишнина от създаването на Комисията за досиетата.
- На 9 април 2010 г. Александър Кашъмов участва в конференция на тема „Стратегии и политики на сигурност“ организирана от Център за изучаване на рисковете и сигурността към Нов български университет.
- На 28 април 2010 г. Александър Кашъмов участва в Обсъждане относно „Указание на Държавната комисия по сигурността на информацията за изпълнението на Списъка с категориите информация, подлежаща на класификация като държавна тайна“ организирано от Държавната комисия по сигурност на информацията (ДКСИ).
- На 6 юни 2010 Фани Давидова и Тереза Манджукова участваха в Кръгла маса на тема „Необходими законодателни промени за подобряване работата на Търговския регистър“ организирана от Комисията по правните въпроси, Комисията по икономическата политика, енергетика и туризъм и Американската търговска камара.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

- На 17 юни 2010 г. Александър Кашъмов участва в конференция, свързана с проблеми в прилагането на Закона за предотвратяване и разкриване конфликти на интереси, организирана от Центъра за изследване на демокрацията. Представена бе критичната позиция на ПДИ по отношение формулировката на нормата в закона, изискваща публикуване на декларациите за конфликт на интереси. Особено след становище на Комисията за защита на личните данни от 2009 г., публичността на декларациите се тълкува разнопосочно от различните институции.
- На 16 ноември 2010 г. Гергана Жулева направи представяне на конференцията „15 години Холандско-българско сътрудничество по програма МАТРА - постижения и бъдеще“.
- Конвенцията и обяснителният доклад към нея, както и сравнително-правното проучване за съответствието на българското законодателство и конвенцията бяха представени от Гергана Жулева и Александър Кашъмов на обсъждането, иницирано от Държавната комисия за защита на информацията (ДКСИ), по повод препоръките от годишния доклад за състоянието на достъпа до информация на ПДИ. Представители на ДКСИ, Държавната агенция за национална сигурност (ДАНС), Дирекция „Държавна администрация“ на МС и Програма Достъп до Информация на три срещи (17.09.2010, 18.10.2010 и 03.11.2010) обсъждаха необходимостта от прецизиране на понятието „служебна тайна“ и съобразяване на подхода с изискванията на конвенцията за достъп до официални документи.

Международно сътрудничество

- Александър Кашъмов представи опита на ПДИ на семинар на тема „Журналистиката и правото на информация“ в Берлин организиран „Репортерска мрежа за Източна Европа“ (Network for Reporting on Eastern Europe), Access Info Europe и фондация „Конрад Аденауер“, на 17 до 19 февруари 2010 г.
- На 11-12 март 2010 г. Диана Банчева участва като представител на ПДИ в семинар на тема „Където има желание, има и начин, или как дейността на обществените стражари променя света“, организиран от Асоциация на лидерите на местни граждански групи във Варшава.
- В периода 29 май 2010 до 11 юли 2010 г. Диана Банчева беше на стаж в Архив Национална Сигурност, Вашингтон, САЩ. По време на стажа Диана Банчева беше асистент на координатора по достъпа до информация в АНС и на редактора на freedominfo.org. Тя представи опита на ПДИ пред редакцията на The Gazette.net, Вестник на Мерилендската общност
- От 14 до 18 юни 2010 ПДИ беше домакин на представители на организацията Media Rights Institute, Азербайджан за запознаване на опита на България по Достъпа до информация.
- На 28 юни 2010 г. Александър Кашъмов взе участие в Международна конференция "Засилване на механизмите за отчетност в областта на

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

публичните финанси" организирана от Информационния комисар на Сърбия.

- Гергана Жулева и Александър Кашъмов участваха в годишната среща на членовете на мрежата на Statewatch, в Лондон, Великобритания.
- 23 август 2010 г. Александър Кашъмов взе участие в семинар "Балканска мрежа за разследваща журналистика" в Нови сад, Сърбия.
- 1-2 октомври 2010 г. Гергана Жулева взе участие в конференцията "Свързване на гражданското общество в Азия и Европа - променящи се предизвикателства, нови идеи", организирана от фондация „Азия-Европа“ като съпътстващо събитие на IV-та среща на върха на Европа и Азия в Брюксел.
- На 4 октомври 2010 г. Фани Давидова представи възможностите на ЗДОИ пред участниците в международна работна среща „Стратегии за наблюдение“, организирана от Bulgarian Gender Research Foundation в София.
- На 10 октомври 2010 г. Александър Кашъмов участва в кръгла маса на тема "Подпомагане прилагането на законодателството за достъп до информация", организирана от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, Черна гора.
- На 20 октомври 2010 г. Александър Кашъмов участва в среща между представители на НПО сектора, жалбоподатели и Съда по правата на човека, Страсбург.
- От 21 до 26 октомври Гергана Жулева посети Грузия, Тбилиси и Батуми, където участва в няколко форума – Представяне на опита на ПДИ пред екипа на Отворено общество, Грузия, в конференция на тема "20 век в документите на Грузинския архив за национална сигурност", организирана от Министерството на вътрешните работи на Грузия, Институт за свобода на информацията, Грузия и Архив национална сигурност, САЩ и среща с екипа на независимия вестник „Батумци“.
- На 29 октомври 2010 г. Александър Кашъмов представи опита на ПДИ в обучение организирано от Media Rights Institute, Азербайджан, Баку.
- На 2-3 декември 2010 г. Александър Кашъмов взе участие в "Четвърти медиен форум за Югоизточна Европа" в Будапеща. Форумът беше организиран от СЕЕМО.

Мрежата на застъпниците за свобода на информацията
(<http://www.foiadvocates.net/>)

И през 2010 година продължи активното участие на ПДИ в обсъжданията на различни теми в Мрежата на застъпниците за свобода на информацията. От лятото на 2009 година в екипа на ПДИ се включи Тереза Манджукова, която пое

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

комуникациите в рамките на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията.

На изборите през лятото на 2010 г. Гергана Жулева беше избрана още веднъж в Управителния съвет на мрежата на застъпниците за достъпа до информация.

Мрежата от координатори

През 2010 ПДИ проведе две срещи с координаторите си – на 5 февруари в хотел „Рила“ и на 26 ноември в гранд хотел „България“ в София.

Среща на екипа на ПДИ и координаторската мрежа на 5 февруари, 2010 г. в хотел „Рила“

Първата бе организирана в рамките на проекта [„Местни медии и свобода на информация в България“](#), финансиран от програма МАТРА на Министерство на външните работи на Кралство Холандия. Д-р Гергана Жулева представи резултатите от дейността на фондацията през 2009. Журналистите бяха запознати с целите и задачите пред ПДИ и

координаторската мрежа за 2010. Бе обърнато специално внимание на наскоро стартирания проект [„Разяснителна кампания за новите стандарти за достъпа до информация“](#), на предстоящата организация на обществените обсъждания по места, както и на оставащите срещи в страната по проекта „Местни медии и свобода на информацията“ с участието на холандския експерт Роже Флюгелс.

Координатор на годината – Стела Ковачева

В хотел „Рила“ ПДИ връчи традиционната награда „Координатор на годината“. Призът получи Стела Ковачева от Разград - за навременно и ангажирано отразяване на инициативите на ПДИ, участие и инициране на кампании, свързани с достъпа до информация на регионално ниво.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

<http://www.aip-bg.org/bulletin/74/06.htm>

На 26 ноември 2010 в зала "Десислава" на Гранд хотел "България" ПДИ отново събра координаторите си, поканвайки за първи път и други журналисти от страната и от столицата. На срещата бе обобщено постигнатото в тригодишния проект "[Местните медии и свободата на информация в България](#)", изпълняван

Среща на журналисти от национални и местни медии на 26 ноември 2010

от The Management & Media Academy/Free Voice, Холандия и ПДИ, с финансовата подкрепа на Програма МАТРА на Министерството на външните работи на Кралство Холандия. Своя опит споделиха част от журналистите от София, а колегите им страната изразиха впечатленията си и от участието на Роже Флюгелс и на екипа на ПДИ по време на обученията.

След срещата журналистите и екипът на ПДИ присъстваха на премиерата на книгата „Купувам/продавам брега на Дунав“ (10 години ЗДОИ, 60 истории на журналисти), издадена в края на ноември 2010 в рамките на същия проект. Сборникът, под съставителството и редакторството на координатора на мрежата Николай Нинов, е хронология на пътя, който изминаха журналисти,

граждани и администрация, ползващи процедурите на закона. Автори на книгата са координаторите на ПДИ, текстовете са написани в периода 2003 – 2010, повечето са публикувани в месечния бюлетин на ПДИ, а останалата част - в медиите, където журналистите работят. За целта на сборника някои текстове са допълнени, актуализирани или специално написани.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

През 2010 координаторите на ПДИ съдействаха за организацията на оставащите обучителни срещи в страната по проекта "[Местните медии и свободата на информация в България](#)", както и за всички 26 срещи по проекта "[Разяснителна кампания за новите стандарти в достъпа до информация](#)". И през 2010 координаторите на ПДИ подготвяха публикации в електронния бюлетин на фондацията, в местните медии и осигуриха отразяването на доклада „Състоянието на достъпа до информация в България 2009”. Координаторите написаха рекордните 58 текста за бюлетина – с 46 повече от 2009. Тяхна заслуга са и 37-те публикации в регионалните медии за срещите по проекта "[Местните медии и свободата на информация в България](#)", 190-те публикации за кампанията за новите стандарти в достъпа до информация, 16-те публикации за конференцията «10 години ЗДОИ. Нови стандарти в достъпа до информация» и над 30 публикации за книгата «Купувам/продавам брега на Дунав». През 2010 координаторите събираха и изпращаха номинации в различните категории за Деня на правото да знам, като бяха водещи в популяризиране на събитието на местно ниво – разпространяваха брошури, плакати и други промоционални материали, отразиха по места и церемонията в прес клуба на БТА.

Амбициите на екипа, свързани с проектите "[Местните медии и свободата на информация в България](#)" и "[Разяснителна кампания за новите стандарти за достъпа до информация](#)", както и със стратегията на фондацията за 2011, наложиха смяна на координатора в Габрово с журналистката Жанет Михова, подготовка за смяна на координатора в Пазарджик с журналистката Корнелия Бояджиева, на координатора в Плевен с журналистката Иванка Ватева и назначаването за първи път на координатор за София област – главният редактор на агенция „Нов поглед” в Златица – Александър Илиев.

Проекти

През 2010 година ПДИ работи по няколко проекта:

Разяснителна кампания за новите стандарти за достъпа до информация

Срок: ноември 2009 – декември 2010 – приключил

Описание: Проектът целеше да подпомогне информираното упражняване на правото на достъп до информация чрез повишаване на знанията за стандартите за предоставяне на обществена информация. ПДИ подготви доклад за съответствието на българското законодателство и стандартите заложи в Конвенцията на Съвета на Европа за достъпа до официални документи.

В рамките на проекта бяха организирани и проведени 26 обществени дискусии в цялата страна и бяха представени стандартите пред 1219 участника, представители на администрацията, НПО, медии, граждански активисти. Беше

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

организирана и конференция за „Десет години ЗДОИ. Нови стандарти в достъпа до информация“ под патронажа на Председателя на Народното събрание г-жа Цеца Цачева.

Резултати:

- Намаляване на проблемите при търсене на информация, средства за преодоляването на които предоставят Конвенцията и измененията в Закона за достъп до обществена информация;
- По-открито и отчетно обществено управление;
- Доклад за съответствието между Закона за достъп до обществена информация и Конвенцията;
- Разпространение на текста на Конвенцията и обяснителния доклад към нея - пред по-широк кръг заинтересовани – 1300 човека;
- Повишаване на гражданската култура за европейските стандарти в областта на достъпа до информация.

Донор на проекта: Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство, Норвежки финансов механизъм; за България Фондът за подкрепа на НПО се управлява от Фондация за реформа в местното самоуправление.

Сравнително изследване „Какво НЕ знаем за МВР?“

Срок: август 2009 – април 2010 – приключил

Описание: Целта на проекта беше да се направи проучване на предоставянето на обществена информация от страна на Полицията и Министерство на вътрешните работи, в сравнение с практиките в други европейски държави. Изследването беше подготвителна стъпка към провеждането на обществена кампания за подобряване на достъпа до информация за работата на МВР и полицията в частност.

Очаквани резултати:

Проучването цели да събере и обобщи данни за количеството и видовете информация, за работата на охранителните органи достъпна онлайн в други демократични страни. Обобщени данни ще бъдат представени на МВР и пред обществеността като аргумент за необходимостта от разсекретяване на информацията за дейността на МВР и подобряване на отчетността в системата.

Проектът се осъществява от „Институт Отворено общество – София“. ПДИ участва с експертна помощ.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Насърчаване на отчетността на управлението чрез правна помощ и водене на съдебни дела за достъп до информация

Срок: 1 май 2009 – 30 април 2012 г.

Описание: Целта на проекта е да съдейства за прилагането на надделяващия обществен интерес според измененията на Закона за достъп до обществена информация в България чрез насърчаване и подпомагане на търсенето на обществена информация от обществеността.

Основните дейности са:

- Предоставяне на ежедневни консултации в офиса на ПДИ за журналисти, НПО и граждани в случаите, в които търсят информация, и в случаите на получен отказ за предоставянето ѝ;
- Формулиране на жалби и подаването им до административни съдилища;
- Представителство в съда по дела за достъп до информация;
- Систематизиране на съдебната практика;
- Представяне на резултатите от съдебната практика на национална конференция с участието на юристи и други заинтересовани страни;
- Постоянна медийна кампания за достъп до информация чрез публикации в Информационния бюлетин на ПДИ; централни и местни медии; Мрежата на застъпниците за свобода на информацията (FOIANetwork) и на уеб страницата на ПДИ;
- Партньорство с други организации.

Очаквани резултати:

- Насърчаване на граждани, НПО и журналисти да упражняват правото си на достъп до обществена информация;
- Увеличаване на броя на успешните дела, подкрепяни от ПДИ, в които е търсена информация от висок обществен интерес;
- Популяризиране на резултатите от успешната съдебна практика сред широката общественост;
- Повишаване на познанията на държавната администрация как да прилага теста за надделяващ обществен интерес;
- Анализи на съдебната практика по дела за достъп до информация в България;
- Изграждане на по-последователна и прогресивна съдебна практика;
- Повишаване на нивото на откритост и отчетност в държавното управление, особено що се отнася до публичните регистри, обществените поръчки, услугите в общественения сектор, осигурявани от частни фирми;
- Регионален и международен обмен на информация за съдебната практика по дела за достъп до обществена информация.

Донор на проекта: Програма „Човешки права и управление“ на Институт „Отворено общество“

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe

**Програма Достъп до Информация
като граждански ресурсен център за
свобода на информацията**
Срок: 1 май 2008 – 30 април 2011

Описание: Целта на проекта е да осигури институционална подкрепа за Програма Достъп до Информация за утвърждаването ѝ като ресурсен център, който да работи за подобряване отчетността на обществените институции в България и да насърчава информираното обществено участие в процеса на вземане на решения.

Дейности:

1. Застъпничество за по-добро законодателство в областта на свободата на информация чрез постоянен мониторинг на законодателството и съдебната практика.
2. Предоставяне на правна помощ и представителство в съда.
3. Организиране на обучения, презентации и кампании за по-добро разбиране на законодателството за свобода информацията.
4. Обмяна на опит и знания в областта на свободата на информация на базата на местно, регионално и международно сътрудничество.
5. Разработване на стратегии за набиране на средства и за организационна устойчивост.
6. Поддържане на координаторската мрежа на ПДИ.

Очаквани резултати:

- Привеждане на българското законодателство за свобода на информацията в съответствие с международните стандарти в областта – особено нормите, засягащи изключенията и активното предоставяне на информация, включително в интернет.
- Намаляване броят на отказите да се предоставя информация, регистрирани в Годишния доклад на Министерство на държавната администрация и административната реформа.
- Увеличаване на отчетността и прозрачността в работата на държавните институции.
- Формиране на обществено мнение за значимостта на правото на информация за добро управление.
- Повишаване уменията на неправителствени организации и журналисти да използват правото си на достъп до информация в своята работа.
- По-активно упражняване на правото на достъп до информация от страна на граждани, журналисти и неправителствени организации.
- Увеличаване броят на правните консултации, осигурявани от правния екип на ПДИ на търсещите информация.
- Повишаване капацитетът на екипа на ПДИ и координаторите.

Донор на проекта: Тръст за гражданско общество в Централна и Източна Европа

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Местните медии и свободата на информация в България

Срок: декември 2007 – 30 ноември 2010 – приключил

Описание: Целта на проекта беше да се насърчи отчетността и прозрачността в управлението, в частност на местната власт в България; да наложи върховенството на закона и демократичните принципи, в съответствие с Европейските стандарти; да подобри качеството и да увеличи обема на предоставяната обществена информация.

Цели:

Да се постигне по-голяма прозрачност в работата на регионалните и местни институции като се насърчат журналистите в местните медии да използват правата си по ЗДОИ и се поощри участието на обществеността в управлението.

Дейности:

1. Обучение на главни редактори и журналисти от местни и регионални медии.
2. Правна помощ на журналисти;
3. Създаване на интернет страница за разследваща журналистика;
4. Обществена кампания на местно и регионално ниво, организирана от координаторите на ПДИ;
5. Телевизионна кампания за свобода на информацията и създаване на документален филм

Резултати:

- 26 обучения на 526 журналисти в цялата страна. По-добро разбиране от страна на медиите и журналистите на техните права и задължения по законите за свобода на информацията.
- Получени 242 случая от журналисти. 157 заявления подадени от журналисти. Увеличаване на успешността в получаването на обществена информация от страна на медии и журналисти чрез използването на Закона за достъп до обществена информация.
- Предоставена помощ по журналистически случаи от страна на ПДИ – 81 случая на координатори и 161 от други журналисти. 39 жалби и представителство в съда по 53 случая на журналисти.
- Създадена и поддържана специализирана интернет страница – www.ati-journalists.net за мониторинг на използването на законите за достъп до информация от страна на медии и журналисти.
- Запознаване на по-широк кръг общественост с тематиката за свобода на информацията и практиките за активно търсене на информация. – Създадени два документални филма:
Медии и достъп до информация. Пет журналистически истории (със субтитри на английски и на руски). 400 копия
Ден на правото да знам (със субтитри на английски) - 400 копия
5 обучителни видео материали
14 видео материали за церемониите за ДПЗ 2009 и 2010.
42 излъчвания по кабелни телевизии на двата документални филма.
Представяне на двата документални филма на 13 международни форума.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Донор на проекта: Проектът се осъществява от ПДИ и The Management & Media Academy/Free Voice – Холандия, и е подкрепен от Програма МАТРА на Министерство на външните работи на Кралство Холандия

AMERICA FOR BULGARIA
FOUNDATION

Фондация Америка за България

**В отговор на новите предизвикателства
пред достъпа до информация**

Срок: 8 април 2010 – 8 април 2013

Целта на проекта е:

- Да се подобри качеството на услугите и продуктите, които Програма Достъп до Информация предоставя на търсещите достъп до информация и на международните мрежи;
- Да се увеличи познаването на новите стандарти в областта на достъпа до информация и да се разработят средства за самообучение за търсещите информация как да упражняват правото си да знаят;
- Застъпничество за прилагане на новите стандарти в областта на достъпа до информация.

Дейности:

1. Разработване и интегриране на нов дизайн и структура на уеб страницата на ПДИ
2. Оценка на законодателството и практиките по достъпа до информация; участие в актуални обществени дебати по достъпа до информация чрез използване на нови уеб ресурси
3. Предоставяне на правна помощ по електронен път
4. Разпространение и обмен на знания за правото на достъп до информация в национални и международни мрежи

Донор на проекта: Фондация Америка за България

Институционално състояние

ПДИ се управлява от Управителен съвет, председател на Управителния съвет и изпълнителен директор. Управителният съвет определя ежегодно приоритетите на фондация ПДИ и поне два пъти в годината инспектира работата на организацията.

Членове на Управителния съвет са:

Димитър Тотев – Председател

д-р Гергана Жулева – Изпълнителен директор

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Мариана Милошева-Круш
Йорданка Ганчева
Люба Ризова
Павлина Петрова
Петко Георгиев
Светлозар Желев

През 2010 г. Управителният съвет на ПДИ проведе едно заседание. На 04.03.2010 г. в гр. София, бул. "В. Левски" № 76, ет.3, ап.3, в офиса на ПДИ се проведе редовно заседание на Управителния съвет на фондацията в съответствие с чл. 12, ал. 8 от устава, свикано от изпълнителния директор Гургана Жулева. На това свое заседание УС прие Годишния доклад на ПДИ, представен от изпълнителния директор на организацията, и одобри бюджета и основните направления на работата за 2009 година.

Екип

Екипът извършил тази огромна по обем и важна по значение работа е:

Гургана Жулева – изпълнителен директор на организацията
Александър Кашъмов – ръководител на правния екип на ПДИ
Дарина Палова – адвокат
Кирил Терзийски – адвокат
Фани Давидова – юрист
Тереза Манджукова – юрист
Диана Банчева – комуникационен координатор
Николай Нинов – координатор на мрежата от журналисти
Ралица Кацарска – координатор

От юли 2008 година ПДИ има договор с външна фирма за счетоводно обслужване – „БМ консултинг“.

От началото на 2010 година започна да функционира Вътрешната информационна система (ВИС) на ПДИ, създадена от фирмата, поддържаща компютърната система на организацията „Светлозар онлайн“. ВИС съдържа следните модули: контакти, библиотека, проучвания, случаи, съдебни дела, администрация. Създаването и развитието на тази система е част от стратегията на организацията да използва в по-голяма степен информационните технологии за предоставяне на услуги като: правна помощ, самообучителни материали по достъпа до информация, създаване на блог на организацията и т.н.

Всеки понеделник екипът планира своите дейности въз основа на оперативния месечен план и на текущите проекти.

Контролът върху правната помощ, предоставяна от фондация ПДИ, се осъществява чрез редовни статистически отчети от базата данни от вътрешната информационна система.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ НА ПДИ ЗА 2010 г.

Програма Достъп до Информация кани всяка година одиторска компания за проверка и заверка на годишния отчет на организацията.

Програма Достъп до Информация предава своя годишен отчет в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на обществено полезна дейност към Министерство на правосъдието.

10.02.2011 г.

София

Гергана Жулева

Изпълнителен директор на ПДИ